

Fővárosi Ítéltábla

3.Pf.20.785/2022/10.

A Fővárosi Ítéltábla a Budapesti 1000. sz. Ügyvédi Iroda (cím3 ügyintéző: dr. Dantesz Péter ügyvéd) által képviselt Felperes1 (Cím2.) felperesnek, dr. Ujvárosi Erika kamarai jogtanácsos által képviselt alperes1 (cím1) alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Budapest Környéki Törvényszék által 2022. szeptember 12. napján meghozott 4.P.20.043/2022/13. számú ítélete ellen a felperes részéről 14. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán – tárgyaláson kívül – meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 (tizenöt) napon belül az alperesnek 20.000 (húszezer) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

[1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felek 2008. december 3. napján szerződésszám szám alatt CHF alapú, változó kamatozású kölcsönszerződést kötöttek, amelyben a törlesztő részletek számát 120 hónapban, míg a havi törlesztő részletek összegét 27.432 forintban határozták meg. A szerződés szerint az induló futamidő az általános szerződési feltételek szerint számított kamat és árfolyamváltozás függvényében módosulhat oly módon, hogy a havi törlesztő részletek összege nem, csak a száma változik.

[2] A felperes a 2015. december 22. napján előterjesztett, majd módosított kereseti kérelmében kérte annak megállapítását, hogy a felek között 2008. december 3. napján létrejött

deviza alapú, változó futamidejű, fix törlesztőrészes kölcsönszerződésnek az árfolyamkockázat viseléséről szóló szerződési feltétele a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 209. § (1) bekezdése és 209/A. § (2) bekezdése alapján tisztességtelen, ezért a szerződés érvénytelen. A szerződés érvénytelenségének jogkövetkezményeként kérte a szerződés érvényessé nyilvánítását és az alperes kötelezését 655.354 forint megfizetésére.

[3] Az alperes kérte a felperes keresetének elutasítását és perköltségben való marasztalását.

[4] Az elsőfokú bíróság a 2021. május 4. napján kelt 15.P.20.553/2020/7. számú ítéletével a felperes keresetét elutasította és kötelezte a felperest az alperes perköltségének viselésére. A Fővárosi Ítéltábla a 2021. november 19. napján kelt 3.Pf.20.54862021/5/II. számú közbenső ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és megállapította, hogy a felek között 2008. december 3. napján szerződésszám szám alatt megkötött kölcsönszerződésnek az árfolyamkockázatot korlátlanul a felperesre hárító feltétele tisztességtelen, ezért a kölcsönszerződés érvénytelen.

[5] A folytatódó eljárásban a felperes a kereseti kérelmét akként tartotta fenn, hogy 2022. április 5-i értéknaphoz számolva kérte az alperes kötelezését 1.060.291 forint tőke és annak 2017. június 22-től 2022. április 5. napjáig lejárt 34.991 forint kamata, valamint a tőke után 2022. április 5-től a kifizetés napjáig járó, a rPtk. szerinti törvényes kamat megfizetésére. Hivatkozott a Kúria konzultációs testületének 2019. június 19-i üléséről készült Emlékeztetőre, továbbá az Európai Unió Bírósága (EUB) C-472. számú ítéletére, amely szerint a szerződési feltétel tisztességtelensége folytán a fogyasztót olyan helyzetbe kell hozni, amelyben akkor lett volna, ha a feltétel soha nem létezett volna. A 2022. május 25-én tartott tárgyaláson másodlagosan kérte a már korábban előterjesztett kereseti kérelmének teljesítését és az alperes kötelezését 684.276 forint és 2008. május 24-től számított járuléka megfizetésére olyan elszámolás alapján, amely szerint a fogyasztó az árfolyamkockázatot csak 180 HUF/CHF határig viselné.

[6] Az alperes kérte a kereset elutasítását és a felperes perköltségben való marasztalását. A felperes által csatolt elszámolásról úgy nyilatkozott, hogy azt számszakilag nem vitatja, de jogalapjában igen, mert álláspontja szerint a felek közötti értékegyensúly megteremtése érdekében a BUBOR + kamatfelár alapú elszámolást kellene alkalmazni, amely szerint a felperes 2020. március 3. napján 151.583 forint túlfizetésben volt. A 20%-os árfolyamkiesés alkalmazása esetére azzal érvelt, hogy az árfolyamkockázati rendelkezések tisztességtelenségét nem azért mondták ki, mert nem volt az árfolyamkockázatról tájékoztatás, hanem azért, mert az nem volt megfelelő. Ebből az következik, hogy a felek egyértelműen devizaelszámoláson alapuló szerződést kötöttek, így tekintettel arra, hogy a kockázat áthárításának tisztességtelensége azon okból kerül megállapításra, hogy a tájékoztatás nem a valós és korlátlan kockázatról szólt, a szerződő felek közötti elszámolásnak a korlátozott árfolyamkockázattal kell megtörténnie.

[7] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 151.583 forintot és ezen összeg után 2020. március 3. napjától a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatát. Ezt meghaladóan a felperes keresetét – az indokolásból megállapíthatóan – elutasította. Megállapította, hogy a peres felek költségeiket maguk viselik.

[8] Indokolásában megállapította, hogy a felek a Fővárosi Ítéltábla jogerős közbenső ítéletében foglaltak szerint a számításaikat benyújtották, és az elszámolás metodikája tekintetében nem értettek egyet. A jogerős közbenső ítélet alapján az nem képezte vita tárgyát, hogy a felek között megkötött szerződés érvénytelensége folytán a felperes részére bizonyos összeg visszajár; a felek között kizárólag annak összege képezte vita tárgyát.

[9] Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a kölcsön folyósításakor, 2008. december 29-én a CHF árfolyama 172,94 HUF volt MNB középárfolyamon, így a teljes tartozás ezen árfolyammal számolva 19.034,578 CHF, amelyből 10.720,481 CHF a tőke és 8.314,097 CHF a kamat. A 172,94 HUF/CHF árfolyam 20%-kal való növelése esetében az árfolyam 207,52 HUF/CHF. Az eredeti szerződési feltételeket figyelembevéve a 19.034,578 CHF 3.950.056 forintnak felel meg, ez az az összeg, amelyet az érvényessé nyilvánítás folytán és a korlátozott árfolyamkockázat viselése alapján a felperesnek teljesítenie kellett az alperes felé. Ehhez képest a felperes ténylegesen 4.053.985 forintot fizetett meg, a kettő különbözete 103.929 forint, amelyet az érvényessé nyilvánítás folytán alappal követelhet. Ezzel szemben az alperes – eltérő metodikájú számítása folytán – a jogalap nélküli gazdagodás címén visszatérítendő összeget 151.583 forintban ismerte el. Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság az alperes által nem vitatott összegben marasztalta az alperest jogalap nélküli gazdagodás jogcímén.

[10] Az elsőfokú bíróság a felperes álláspontját az összecszerűség körében azért nem osztotta, mivel a felperes a szerződéskötéskor egyrészt tudomással bírt a teljes fizetési kötelezettségéről (3.291.145 forint), a perben pedig ismert volt a ténylegesen megfizetett összeg (4.053.985 forint), amely összegek különbözete a keresettel érvényesített összeget nem adja ki; másrészt tudomással bírt arról is, hogy bizonyos mértékű árfolyamkockázatot – a kedvezőbb kamatmérték okán – viselnie kellett.

[11] Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben kérte az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és az alperes kötelezését elsődlegesen 1.060.291 forint tőke és annak 2018. május 24. napjától járó kamata megfizetésére. Másodlagosan kérte az alperes kötelezését 684.276 forint és annak 2018. május 24. napjától járó kamata megfizetésére. Kérte továbbá az alperes perköltségben való marasztalását. Előadta, hogy az elsőfokú bíróság ítélete sérti a rPtk. 209/A. §-át, a 42/2014. (XI. 7.) és az 58/2014. (XII. 17.) MNB rendeletet, és ellentétes az EUB C-472/20. számú ítéletével.

[12] Hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság megállapításával szemben a felperes a 180 HUF/CHF maximált árfolyamon történt elszámolását 2022. március 23. napján benyújtotta, illetve arra, hogy az elsőfokú bíróság iratellenesen állapította meg a folyósítás napját, amely ténylegesen 2008. december 9-e volt, 167,67 HUF/CHF árfolyam mellett. Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság nem indokolta, hogy miért 20%-os árfolyamnövekedési korláttal számolt, mivel ilyen kereseti kérelmet a felperes nem terjesztett elő. Elsődlegesen kérelme az EUB C-472/20. számú ítéletén, a másodlagos pedig a Kúria Konzultációs Testületének 2019. június 19-i Emlékeztetőjének II. pontján alapult. Ehhez képest az elsőfokú bíróság által alkalmazott számítási módszer téves, és nem felel meg a 2014. évi XL. (a továbbiakban: DH2) törvény 37/A. §-ának sem.

[13] A maximalizált árfolyam nem azt jelenti, hogy a kölcsön felvételétől kezdve a teljes futamidő alatt a maximalizált árfolyamon kell számolni, hanem azt, hogy a fogyasztó a kölcsön felvételekor irányadó MNB árfolyamon teljesít mindaddig, amíg az árfolyamváltozás el nem éri a maximált szintet és csak ezt követően kell a törlesztőrészeket az így meghatározott átváltással teljesíteni. A számszaki levezetést pedig havi göngyölítéssel kell elvégezni. Az EUB C-472/20. számú ítéletéből következően a tagállami bíróságra az a kötelezettség hárul, hogy biztosítsa azt, hogy a fogyasztó ugyanabba a ténybeli és jogi helyzetbe kerüljön, amelyben a tisztességtelen feltételek hiányában lett volna. A tagállami bíróság ezen túlmenően a szerződés tartalmát nem módosíthatja. A felperes a másodlagos fellebbezési kérelmében hivatkozott a Kúria Gfv.VI.30.117/2021/7. számú ítéletére, amely az árfolyamot 180 HUF/CHF összegben maximalizálta.

[14] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében kérte az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását és a felperes másodfokú perkoltségben marasztalását. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság ítélete megalapozott és a vonatkozó jogszabályoknak mindenben megfelel. Hivatkozott az 1/2010. (VI. 28.) PK vélemény 8. pontja alapján arra, hogy az érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonása során a bíróságnak gondoskodnia kell a szolgáltatások értékegyensúlyának fenntartásáról és meg kell akadályoznia, hogy bármely fél jogalap nélkül gazdagodjon. A DH2 törvény 37/A. § (1) bekezdése alapján a fél az érvénytelenség jogkövetkezményeként az eredeti állapot helyreállítását nem kérheti, a szerződés érvényessé nyilvánítása azonban lehetséges. A felperes tévesen értelmezi az EUB C-472/20. számú ítéletét, mert azt csak annyit mond, hogy a bíróságok nincsenek elzárva attól, hogy a Kúria Konzultációs Testülete által kidolgozott elszámolási módszerektől eltérjenek, de ettől még alkalmazhatják a Testület állásfoglalásában írt BUBOR+kamatfeláras számítást is.

[15] A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét teljes terjedelemben bírálta felül, mert annak fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett rendelkezése nem volt. Az ítéltábla az elsőfokú ítéletet a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 253. § (3) bekezdése szerint a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között bírálta felül, tárgyalás tartása nélkül.

[16] A felperes fellebbezése nem alapos.

[17] Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, az ítéltábla a döntéssel is egyetértett, annak jogi indokait azonban nem mindenben osztotta.

[18] Az ítéltábla 3.Pf.20.548/2021/5/II. számú közbenső ítéletére tekintettel a folytatódó eljárásban a szerződés teljes érvénytelensége jogkövetkezményeinek levonása, és a felek közötti elszámolás tárgyában kellett állást foglalni a kereseti kérelem és ellenkérelem korlátai között. Az elsőfokú bíróság ugyanakkor csak a felperes elsődleges kereseti kérelme szerinti elszámolást vizsgálta, a másodlagosan alkalmazni kért elszámolás mellőzését nem indokolta.

[19] A felperes elsődleges fellebbezési kérelme az elsődlegesként előterjesztett kereseti kérelem teljesítésére irányult, amelynek összegét a felperes 1.060.291 forint tőkében és járulékaiban jelölte meg a felperesi teljesítések árfolyamkockázat nélküli, a folyósításkor rögzült 167.67 HUF/CHF árfolyamon történt göngyölt elszámolása alapján. Az elsőfokú bíróság helyesen következtetett arra, hogy ez a kereseti kérelem eleve nem teljesíthető, hiszen a szerződés szerint az induló futamidő (120 hónap) és a havi fix törlesztőrészlet (27.432 forint) alapulvételével a felperes teljes fizetési kötelezettsége 3.291.840 forint lett volna, amelyhez képest nem vitásan 4.053.985 forintot fizetett meg, vagyis a szerződés alapján előre látható fizetési kötelezettségéhez képest csak 762.145 forinttal teljesített többet, így ezt meghaladó összeg visszatérítését az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó szerződési feltétel tisztességtelenségére hivatkozással nem kérhette alappal. A felperes elsődleges kereseti kérelmének teljesítése arra vezetne, hogy a felperes részben a szerződés megkötésének időpontjában az árfolyamkockázat nélkül is vállalt fizetési kötelezettsége alól mentesülne.

[20] Az elsőfokú bíróság arra is helyesen mutatott rá, hogy az ítéltábla közbenső ítélete a korlátlan árfolyamkockázat viselésének fogyasztóra való terheléséről szóló feltétele tisztességtelen, amelyből következik, hogy a szerződési konstrukció jellegéből következően bizonyos mértékű kockázattal a felperesnek is számolnia kellett.

[21] A felperes fellebbezési érvelése ugyanakkor annyiban helytálló, hogy az elsőfokú bíróság által alkalmazott elszámolási módszer matematikai és logikai szempontból sem megfelelő. Az elsőfokú bíróság abból indult ki, hogy a 20%-os árfolyamnövekedéshez tartozó kockázat felperesre terhelését elfogadhatónak tartotta, amely az utóbb hatályba lépett 2014/17/EU irányelv 30. preambulumbekzdése és 23. cikke alapján indokolható álláspont. Ilyen esetben azonban nem a kölcsön teljes összegét kell az árfolyam-maximum értékén újra számolni, hanem göngyölítéses módszerrel minden egyes havi törlesztőrészlet teljesítésének időpontjában ellenőrizni kell az alkalmazandó árfolyamot, és amennyiben az alacsonyabb a maximált árfolyamnál, úgy azon az értéken kell a felperesi teljesítést elszámolni. Amennyiben pedig az árfolyam már eléri vagy meghaladja a maximált értéket, úgy a felperes

befizetését ezen a maximált értéken kell elszámolni. Az elsőfokú bíróság saját elszámolása ezen feltételeknek nem tett eleget. Az elsőfokú bíróság elszámolása azért sem helyes, mert a folyósítás időpontját a felperes által előadott és az alperes által nem vitatott időponttól eltérően vette figyelembe.

[22] A felperes másodlagos fellebbezési kérelme szerinti, a korlátozott árfolyamkockázat-viselésen alapuló elszámolásához a felperes az árfolyammaximumot – azaz kockázatviselésének felső határát – 180 HUF/CHF értéken határozta meg a Kúria Konzultációs Testületének 2019. június 19-i üléséről készült Emlékeztetőre utalással. A 180 HUF/CHF árfolyam a devizakölcsönök törlesztési árfolyamának rögzítéséről és a lakóingatlanok kényszerértékesítésének rendjéről szóló 2011. évi LXXV. törvény 1. § (2) bekezdésében meghatározott rögzített árfolyammal azonos, amelyet a jogalkotó a devizahitelezés következtében kialakult társadalmi-gazdasági problémák átmeneti kezelése érdekében rendelt alkalmazni. Az Emlékeztető a fogyasztó kockázatviselési kötelezettsége mértékének meghatározását szolgáló bírói mérlegelés egyik figyelembe vehető szempontjaként adja meg a törvényben szereplő árfolyamgát értékét. Ez az árfolyam önmagában azonban semmilyen módon nem azonosítható azzal, hogy a konkrét esetben a fogyasztónak a saját szerződése megkötésének időpontjában reálisan milyen mértékű árfolyamváltozással kellett számolnia. Az Emlékeztető hivatkozik a 2014/17/EU irányelv szerinti 20%-os mértékű árfolyamváltozásra is, amelyet az irányelv a fogyasztót terhelő kockázat határértékeként állapít meg.

[23] Az alperes által nem vitatott felperesi előadás szerint a folyósítás 167.67 HUF/CHF árfolyamon történt, amelyhez képest a felperes által megállapítani kért 180 HUF/CHF árfolyammaximum csupán 7,35%-os mértékű árfolyamnövekedés tekintetében jelentené a fogyasztó kockázatviselését. A felperesnek azonban a hazai inflációs tendenciák és az euró esetében az MNB által 2008 februárjáig alkalmazott +/- 15%-os intervenciós sáv mellett ennél nagyobb mértékű árfolyamkockázattal is számolnia kellett. Az ítéltábla a 2014/17/EU irányelv 23. cikke alapján egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy a fogyasztót terhelő árfolyamkockázat felső határa az induló árfolyam +20%-ban határozható meg, azonban az ilyen feltételekkel elvégzendő elszámolás eredménye nem állt rendelkezésre. Ez a megközelítés összhangban áll az EUB C-472/20. számú ítéletének második kérdésre adott válaszával is, amely szerint a 93/13/EU irányelvet akként kell értelmezni, hogy ha a szerződés érvénytelenségének jogkövetkezményeként az eredeti állapot helyreállítása lehetetlennek bizonyul, a bíróság feladata gondoskodni arról, hogy a fogyasztó végső soron abba a helyzetbe kerüljön, amelyben akkor lett volna, ha a tisztességtelennek ítélt feltétel soha nem létezett volna.

[24] Az ítéltábla ezért a Pf.9. sorszámú végzésével felhívta a felperest, hogy terjesszen elő olyan, a perbeli kölcsönszerződésre vonatkozó kimutatást, amely 167,67 HUF/CHF folyósítási árfolyam alapul vételével 20%-os emelkedés, azaz 201,204 HUF/CHF árfolyamkockázati plafon mellett mutatja ki a felperesi befizetések elszámolását, egyben figyelmeztette a felperest, hogy amennyiben a felhívásnak nem tesz eleget, az ítéltábla a perben a rendelkezésre álló adatok alapján határoz.

[25] A felperes a felhívásnak nem tett eleget, ezért a megfelelő elszámolás bizonyítatlanságának következményeként az ítéltábla megállapította, hogy a szükséges adatok hiányában az elsőfokú ítélet megváltoztatására nincs mód.

[26] Mindezek alapján az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a rPp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[27] A fellebbezés nem vezetett eredményre, ezért a felperes a rPp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni az alperesnek a fellebbezési eljárásban a jogi képviselővel felmerült költségét, amelynek mértékét az ítéltábla a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése alapján állapította meg.

Budapest, 2023. április 13.

dr. Buglyó Gabriella s.k.

dr. Benedek Szabolcs s.k.

dr. Bleier Judit s.k.

tanács elnöke

előadó bíró

bíró